

2000 YILI OCAK AYI ÖDEMELER DENGESİ GELİŞMELERİ

Ödemeler Dengesi Gelişmelerine ilişkin ayrıntılı tablolar, "<http://www.tcmb.gov.tr/>" internet adresinde, "[Yayınlar/Sürekli Yayınlar/Türkiye'nin Ödemeler Dengesi İstatistikleri](#)" başlıkları altında yer almaktadır.

2000 yılı Ocak ayı ödemeler dengesi gelişmelerine ilişkin başlıca hususlar aşağıda sunulmaktadır:

A- CARI İŞLEMLER

Bir önceki yılın aynı ayı ile karşılaştırıldığında, 2000 yılının Ocak ayında dış ticaret açığı % 673,3 oranında genişlemiştir. Bu gelişmenin ardındaki başlıca neden;

- ihracat gelirlerinin % 7,7
- bavul ticaretinin % 38,2

artmasına karşın,

- ithalat harcamalarının (CIF) % 44,8 oranında artmasıdır.

Ayrıca, 2000 yılının Ocak ayında, diğer mal ve hizmetler ile karşılıksız transferlerden elde edilen net gelirler de % 43,1 oranında azalarak 563 milyon ABD doları olmuştur.

Böylelikle, 1999 yılının Ocak ayında 870 milyon ABD doları fazla veren cari işlemler dengesi, 2000 yılının aynı ayında 365 milyon ABD doları açık ile sonuçlanmıştır.

1- Dış Ticaret

1999 yılı Ocak ayında, 123 milyon ABD doları tutarında **bavul ticareti** gelirinin de ilave edilmesiyle 2.043 milyon ABD doları olarak gerçekleşen **İhracat (FOB)** gelirleri, 2000 yılının Ocak ayında 170 milyon ABD doları tutarındaki **bavul ticaretinin** katkısı ile 2.260 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. 1999 yılının Ocak ayında 36 milyon ABD doları tutarındaki **altın ithalatı** da dikkate alındığında, **ithalat (FOB)** harcamaları 2.163 milyon ABD dolarına ulaşırken, 2000 yılının Ocak ayında, 98 milyon ABD doları tutarındaki **altın ithalatı** da dahil olmak üzere, **ithalat (FOB)** harcamaları 3.188 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda, 1999 yılının Ocak ayında 120 milyon ABD doları olan **dış ticaret açığı**, 2000 yılının aynı ayında % 673,3 oranında artışla 928 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

(milyon ABD doları)

	1999 Ocak	2000 Ocak	% Değişim
İhracat FOB	2.043	2.260	10,6
Bavul ticareti	123	170	38,2
İthalat FOB	2.163	3.188	47,4
Altın ithalatı	36	98	172,2
Dış Ticaret Açığı	-120	-928	673,3

2- Diğer Mal ve Hizmet Gelir ve Giderleri ile Karşılıksız Transferler

Diğer mal ve hizmet gelirleri ana başlığı altında yeralan **turizm gelirleri**, 1999 yılı Ocak ayına göre % 10,7 oranında artarak 217 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. **Faiz gelirleri** sözkonusu yıllar itibariyle % 17,5 oranında artarak 148 milyon ABD doları olmuştur. **Diğer mal ve hizmet gelirleri** ise bir önceki yıla göre % 36,4 oranında azalışla 717 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Öte yandan **diğer mal ve hizmet giderleri** incelendiğinde; **turizm giderlerinin** % 42,3, **faiz giderlerinin** % 14,1 oranında artmasına karşın, **diğer mal ve hizmet giderleri** % 3,8 oranında azalmış ve sonuç olarak bu kalemler sırasıyla 111, 283 ve 555 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

2000 yılının Ocak ayında, **karşılıksız transferler** kalemi içerisinde yeralan işçi gelirleri % 6,4 oranında azalarak, 379 milyon ABD dolarına düşmüştür.

B- SERMAYE HAREKETLERİ

2000 yılının Ocak ayında **sermaye hareketlerindeki (rezerv hariç)** gelişmeler aşağıda özetlenmiştir:

Doğrudan yatırım işlemlerinde, yurtdışında yerleşik kişilerin yurtiçinde yaptıkları net yatırım bir önceki yıla göre 400 milyon ABD doları artarak 435 milyon ABD doları olarak gerçekleşirken, yurtiçinde yerleşik kişilerin yurtdışında yaptıkları net yatırım 419 milyon ABD doları artarak 497 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Sonuç itibariyle, **doğrudan yatırımlar** net 62 milyon ABD doları çıkış göstermiştir.

Portföy yatırımları kalemine ilişkin gelişmeler incelendiğinde; uluslararası sermaye piyasalarından **tahvil ihracı** yoluyla yapılan borçlanmada; 1999 yılının Ocak ayında herhangi bir ihraç veya geri ödeme

olmazken, 2000 yılının Ocak ayında **1.500 milyon ABD doları tutarında tahvil ihracı gerçekleşmiştir.**

Diğer taraftan, **menkul kıymet yatırımlarında** yurtiçinde yerleşiklerin yurtdışında menkul değer alım-satımlarının, 1999 yılının Ocak ayında 39 milyon ABD doları, 2000 yılının Ocak ayında ise 437 milyon ABD doları **net** alımla sonuçlandığı gözlenmiştir.

Buna karşın, yurtdışında yerleşiklerin yurtiçinde net menkul değer alım-satımlarının, aynı aylarda sırasıyla 165 milyon ABD doları alım ve 89 milyon ABD doları satım gösterdiği gözlenmektedir.

Sonuç olarak, **portföy yatırımları**, 1999 yılının Ocak ayında 126 milyon ABD doları, 2000 yılının aynı ayında ise 974 milyon ABD doları tutarında girişle sonuçlanmıştır.

Uzun vadeli sermaye hareketlerinde 1999 yılının Ocak ayında 98 milyon ABD doları net giriş olurken, 2000 yılının aynı ayında net giriş 58 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Uzun vadeli döviz kredisi kullanımları 814 milyon ABD dolarından 1.009 milyon ABD doları düzeyine çıkmış olup, sözkonusu artış, büyük ölçüde bankaların borçlanmasındaki yaklaşık 150 milyon ABD dolarlık azalmaya karşın, genel hükümetin borçlanmasındaki 258 milyon ABD doları artıştan kaynaklanmıştır.

Anapara geri ödemeleri 2000 yılının Ocak ayında 738 milyon ABD dolarından 1.006 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

Kredi mektuplu döviz tevdiat hesaplarında, 1999 yılı Ocak ayında 22 milyon ABD doları, 2000 yılının aynı ayında ise 55 milyon ABD doları artış gözlenmiştir.

Kısa vadeli sermaye hareketleri-varlıklar bölümünün, **verilen krediler** kaleminde 1999 yılı Ocak ayında 116 milyon ABD doları artış görülürken, 2000 yılının Ocak ayında bu artış 7 milyon ABD doları düzeyinde kalmıştır. **Bankaların yurtdışı muhabirleri nezdindeki döviz mevcutları** kaleminde, 1999 yılının Ocak ayında 792 milyon ABD doları, 2000 yılının aynı ayında ise 566 milyon ABD doları azalış gerçekleşmiştir.

Kısa vadeli sermaye hareketleri-yükümlülükler yönünden incelendiğinde, 1999 ve 2000 yıllarının Ocak aylarında sırasıyla 618 ve 14 milyon ABD doları azalış olduğu gözlenmektedir. **Bankalarca sağlanan krediler** kalemi 1999 yılının Ocak ayında net 412 milyon ABD doları kullanım gösterirken, 2000 yılının aynı ayında net 513 milyon ABD doları geri ödeme olmuştur.

Ticari krediler kaleminde 1999 yılı Ocak ayında 435 milyon ABD doları, 2000 yılının aynı ayında 132 milyon ABD doları net geri ödeme gerçekleşmiştir. Sonuç olarak, **kısa vadeli yükümlülükler** kapsamında yeralan **sağlanan krediler** kalemi, sırasıyla 12 milyon ABD doları ve 670 milyon ABD doları net geri ödeme göstermiştir.

Mevduat hesapları, 1999 yılının Ocak ayında 606 milyon ABD doları azalış gösterirken; 2000 yılının aynı ayında, özellikle, yurtdışı bankaların bankalar nezdindeki hesaplarının artışına bağlı olarak 656 milyon ABD doları tutarında artış göstermiştir.

C- REZERV HAREKETLERİ

Resmi rezervler 1999 yılının Ocak ayında 928 milyon ABD doları artarken, 2000 yılının aynı ayında 68 milyon ABD doları azalmıştır.